

Zasílatelská smlouva

V případě zasílatelské smlouvy se aplikuje i ustanovení § 584 odst. 2 ObchZ

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Odo 1254/2005, ze dne 26.9.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně P., spol. s r.o., zastoupené advokátkou, proti žalované Č. a.s., o zaplacení částky 151 269,50 Kč s příslušenstvím, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 29 Cm 184/2000, o dovolání žalované proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 31. března 2005 č. j. 12 Cmo 316/2004-79, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 12. července 2004 č. j. 29 Cm 184/2000-58 uložil žalované, aby zaplatila žalobkyni částku 151 269,50 Kč s 13% úrokem z prodlení od 18. 8. 1999 do zaplacení, a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Soud prvního stupně zjistil, že žalobkyně objednala u zahraničního výrobce v N. zboží, jehož přepravu zajišťoval zahraniční zasílatel M. sběrným kamionem z N. do sběrného skladu žalované v O. Žalovaná informovala žalobkyni o příchodu zásilky hlášenkou č. D 32/23 ze dne 10. 5. 1999, kterou žalobkyně v tentýž den potvrdila a současně žalovanou zmocnila k přímému zastupování v celním řízení v souvislosti s dovozem, vývozem a tranzitem zboží. Na základě těchto úkonů účastníků žalovaná zajistila celní odbavení zásilky, její přepravu ze svého celního skladu na místo určení uvedené žalobkyní prostřednictvím dopravce R. K., po doručení zásilky, která byla částečně poškozena, v rámci reklamačního řízení provedla zjištění rozsahu a příčin poškození zásilky u společnosti I. P., a.s, jež dospěla k závěru, že k poškození došlo neodbornou manipulací při přepravě. Poškozený přístroj ze zásilky nechala žalobkyně opravit u výrobce a u žalované pak uplatnila nárok na náhradu nákladů spojených s opravou v celkové výši 151 269,50 Kč. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že se podle § 601 a násl. obchodního zákoníku (dále jen „ObchZ“) účastníci dohodli o všech podstatných náležitostech zasílatelské smlouvy a dále vyšel z § 605 odst. 1 ObchZ, podle něhož platí, že neodporuje-li to smlouvě nebo nezakáže-li to příkazce nejpozději do začátku uskutečňování přepravy, může zasílatel přepravu, kterou má obstarat, uskutečnit sám. Podle odstavce 2 platí, že použije-li zasílatel k obstarání přepravy dalšího zasílatele (mezizasílatele), odpovídá přitom, jako by přepravu obstaral sám. Podle závěru soudu prvního stupně je to tedy žalovaná, kdo odpovídá za způsobenou škodu žalobkyni, protože je subjektem, se kterým si žalobkyně obstarání přepravy dohodla. Ke vzniku škody na zásilce došlo neodbornou manipulací se zásilkou při zajišťování její přepravy na území České republiky, tedy v důsledku skutečnosti, kterou žalovaný, resp. mezizasílatel mohl odvrátit při vynaložení dostatečné odborné péče.

K odvolání žalované Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 31. března 2005 č. j. 12 Cmo 316/2004-79 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud vyšel ze se skutkových zjištění soudu prvního stupně a ztotožnil se s jeho závěrem, že účastníci uzavřeli zasílatelskou smlouvu podle § 601 a násl. ObchZ. Tento smluvní typ nevyžaduje písemnou formu, platná je i ústní dohoda, která má v posuzovaném případě podobu požadavku žalobkyně jako příkazce na zajištění přepravy zboží v hlášenke D 32/23 s obsahem potvrzeným žalobkyní. Tímto dokladem je možno podle odvolacího soudu usuzovat na dohodu o provedení celních úkonů žalovanou pro žalobkyni a o zajištění přepravy uvedeného zboží, není však jím vyjádřená a

prokázaná žalobkyní tvrzená jednoznačná vůle uzavřít smlouvu o přepravě zboží ve smyslu § 610 a násl. ObchZ. Při výkladu vůle jednajících osob je proto třeba vycházet ve smyslu § 266 odst. 3 ObchZ z jejich následného chování. Jak bylo zjištěno, žalobkyně jako zasílatelka sama přepravu neprovedla, ale její provedení zajistila uzavřením smlouvy o přepravě s dopravcem R. K. -A., O. Ke vzniku zasílatelské smlouvy došlo podle ústního zasílatelského příkazu žalobkyně konkludentním jednáním žalované, která dala svým jednáním najevo přijetí zasílatelského příkazu zajištěním celních formalit a přepravy zboží do místa určeného žalobkyní. Při posouzení odpovědnosti žalované jako zasílatele vyšel odvolací soud podle § 609 ObchZ podpůrně z § 577 a násl. ObchZ, nikoliv z § 603 odst. 2 ObchZ, jak to učinil soud prvního stupně, neboť toto ustanovení dopadá pouze na případy, kdy zasílatel sám fyzicky převezme zásilku k přepravě a ke škodě na převzaté zásilce dojde v době, kdy je zásilka v jeho dispozici. K tomu však v daném případě nedošlo. Odvolací soud dále vyšel z § 584 odst. 1 a odst. 2 a § 586 ObchZ, z nichž je nutno dovodit, že pokud zasílatel neoznačí příkazci osobu dopravce, se kterou uzavřel přepravní smlouvu, má příkazce právo vymáhat splnění závazku z přepravní smlouvy přímo na zasílateli. Tomu odpovídá též povinnost zasílatele podle § 586 v návaznosti na § 609 ObchZ vymáhat závazky z přepravní smlouvy, nebo postoupit pohledávky z této smlouvy příkazci. V předmětné věci nebylo zjištěno, že by žalovaná jako zasílatel označila žalobkyni osobu dopravce, který odpovídá za předmětnou škodu, nebo že by na žalobkyni převedla pohledávku vzniklou z porušení přepravní smlouvy. Nelze proto akceptovat námitku žalované, že není ve sporu pasivně legitimována.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání, a uvedla, že žalobkyně si u žalované neobjednala obstarání přepravy zásilky z N. do K., ale že byla kontaktována žalobkyní jako celní agent v okamžiku, kdy do celního skladu žalované v O. dorazila zásilka pod celním dohledem určená pro žalobkyni. Zásilku proto žalovaná celně odbavila, vystavila tranzitní celní prohlášení a odeslala zásilku žalobkyni systémem C. E.. Žalovaná zdůraznila, že sice jako svoji hlavní činnost provozuje zasílatelství, v daném případě však žalobkyni poskytla službu spočívající v zastupování v celním řízení a úkony s tímto související. Poukázala na to, že z přepravního listu, jehož stejnopis žalobkyně obdržela spolu se zásilkou, a ze zápisu o škodě, který byl pořízen při převzetí zásilky žalobkyní, je zřejmé, že žalobkyně měla úplnou informaci o tom, kdo je dopravcem. Poukázala na § 73 vyhlášky č. 133/1963 Sb., o silničním přepravním řádu, podle něhož je osobou oprávněnou k podání reklamace v nákladní přepravě v případech poškození zásilky příjemce. Žalovaná tedy nemohla nároky žalobkyně vůči dopravci uplatnit. Podávání zvláštní zprávy ve smyslu § 584 ObchZ po zasílateli podle názoru žalované nelze požadovat. Příkazce od zasílatele vždy obdrží doklad o uzavření přepravní smlouvy a podávání zvláštní zprávy je zejména v silniční nákladní dopravě nerealizovatelné - v praxi by to znamenalo odesílat denně několik set zpráv o skutečnostech, které jsou uvedeny v dokladech (většinou přepravních smlouvách), které příkazce od zasílatele vždy obdrží. Žalovaná je přesvědčena, že své povinnosti vůči žalobkyni splnila, neporušila žádnou svoji povinnost, a proto není za škodu odpovědná. Žalovaná navrhla zrušení rozsudku odvolacího soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobkyně ve vyjádření k dovolání vyslovila svůj názor, že dovolání není přípustné, neboť se nejedná o otázku zásadního právního významu a pokud by přípustné bylo, považuje rozhodnutí odvolacího soudu správné. Za podstatné pro posouzení věci považuje obsah hlášenky D 32/23, v němž je žalovanou uvedeno, že „vyplněním a odesláním hlášenky zároveň potvrzujete úhradu naší faktury za dopravu a celní řízení ...“ a také to, že žalovaná respektovala její žádost o provedení přepravy namísto 12. 5. 1999 dne 13. 5. 1999, v průběhu přepravy zásilky i reklamace jejího poškození se chovala jako dopravce, ve svém předmětu podnikání měla zapsanou mj. i silniční motorovou dopravu (veřejnou nákladní vnitrostátní a mezinárodní). Žalobkyně je přesvědčena, že žalovaná je za škodu odpovědná bez ohledu na typ smlouvy, která byla uzavřena. Pokud žalovaná poukazuje na obsah přepravního listu, pak není zřejmé, s kým byla přepravní smlouva uzavřena, neboť je zde uveden pouze řidič Litvín bez dalšího upřesnění. O tom, že dopravcem je R. K. - A. K. se žalobkyně dozvěděla

až v rámci soudního řízení. Žalobkyně navrhla zamítnutí dovolání.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas oprávněnou osobou a obsahuje stanovené náležitosti, nejprve zkoumal, zda je dovolání přípustné.

Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé, a podle § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. proti rozsudku, jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku nebo usnesení proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil. O žádný z uvedených případů se v posuzované věci nejedná.

Proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, je dovolání přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. za podmínky, že dovolání není přípustné podle písmena b) tohoto ustanovení a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Podle § 237 odst. 3 o. s. ř. má rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem. Předpokladem je, že řešení právní otázky mělo pro rozhodnutí o věci určující význam, tedy že nešlo jen o takovou právní otázku, na níž rozsudek odvolacího soudu nebyl z hlediska právního posouzení věci založen. Zásadní právní význam má rozsudek odvolacího soudu současně pouze tehdy, jestliže v něm řešená právní otázka má zásadní význam nejen pro rozhodnutí v posuzované věci, ale z hlediska rozhodovací činnosti soudů vůbec (pro jejich judikaturu), přičemž se musí jednat o takovou právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu nebyla dosud řešena nebo která je dovolacím soudem rozhodována rozdílně.

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř., dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam skutečně má. Teprve za situace, kdy dovolací soud shledá přípustnost dovolání pro zásadní právní význam napadeného rozsudku, může se zabývat ostatními uplatněnými dovolacími důvody.

V posuzované věci je nutno nejprve konstatovat, že otázka, jaká smlouva byla mezi žalobkyní a žalovanou uzavřena, je otázkou daného konkrétního případu. Přípustnost dovolání by v tomto případě byla dána pouze tehdy, pokud by rozhodnutí odvolacího soudu bylo v rozporu s hmotným právem (nejde o řešení právní otázky, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně). Přitom z uvedeného hlediska je rozhodující kvalifikace smluvního vztahu, na jehož základě bylo přepraveno předmětné zboží ze sběrného skladu žalované v O. žalobkyni do K., neboť ze skutkového zjištění vyplývá, že k poškození zboží došlo při této přepravě. Není tedy rozhodující, na základě jakého smluvního vztahu došlo k přepravě zboží z N. do Č. Vzhledem ke skutkovým zjištěním, jež učinil soud prvního stupně, přičemž těmito skutkovými zjištěními je dovolací soud vázán, nelze dovodit, že by závěr odvolacího soudu o tom, že mezi účastnicemi byla uzavřena zásilková smlouva, podle níž se žalovaná zavázala obstarat přepravu předmětného zboží ze skladu v O. do K., byl v rozporu s hmotným právem. O tom

svědčí mimo jiné i následné chování stran (§ 266 odst. 3 ObchZ). Žalovaná v celém průběhu řízení (viz např. i odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně) tvrdila, že mezi účastníky byla uzavřena smlouva zasílatelská. Z pohledu této otázky tedy nemá rozsudek odvolacího soudu zásadní právní význam.

Tento význam však má z hlediska řešení otázky, zda podle ustanovení § 609 ObchZ, podle něhož se na zasílatelskou smlouvu použijí podpůrně ustanovení o smlouvě komisionářské, se v případě zasílatelské smlouvy aplikují i ustanovení § 584 odst. 2 ObchZ. Tato otázka nebyla dosud v rozhodovací praxi odvolacího soudu vyřešena, proto je dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přípustné.

Dovolání však není důvodné.

Ustanovení § 584 odst. 1 ObchZ určuje, že po zařazení záležitosti je komisionář povinen o výsledku podat komitentovi zprávu a provést vyúčtování. Podle odstavce 2 tohoto ustanovení ve zprávě komisionář označí osobu, se kterou smlouvu uzavřel. Jestliže tak neučiní, je komitent oprávněn vymáhat vůči komisionáři nárok na plnění závazku z této smlouvy.

Dovolací soud se ztotožňuje se závěrem rozsudku odvolacího soudu, že v případě zasílatelské smlouvy se aplikuje i ustanovení § 584 odst. 2 ObchZ. Podpůrným použitím ustanovení o smlouvě komisionářské ve smyslu ustanovení § 609 ObchZ je třeba rozumět použití v případě, že ustanovení o smlouvě zasílatelské určitou otázku neupravují. Obchodní zákoník v ustanovení § 607 odst. 3 upravuje, že příkazce je povinen zaplatit zasílateli úplatu a vzniklé náklady bez zbytečného odkladu poté, kdy zasílatel zajistil obstarání přepravy uzavřením potřebných smluv s dopravci, popřípadě mezi zasílateli a podal o tom zprávu příkazci. Obchodní zákoník v tomto ustanovení podpůrně upravuje vznik nároku na zaplacení úplaty zasílateli a její splatnost. Obchodní zákoník v ustanovení § 607 odst. 3 ObchZ neupravuje obsah této zprávy a důsledky nepodání této zprávy (kromě otázky vzniku práva na úplatu zasílatele a její splatnosti). Není žádného důvodu, proč by podpůrné použití ustanovení § 584 odst. 2 ObchZ mělo být pro vztah ze zasílatelské smlouvy vyloučeno. Význam splnění této povinnosti (přičemž pro její splnění není předepsána forma) se projevil i v daném případě, kdy v přepravním listu nebyl dopravce jednoznačně označen. V případě tohoto zákonného samovstupu pak ve vnitrostátní silniční nákladní přepravě vstupuje zasílatel do postavení dopravce.

Právní posouzení věci odvolacím soudem, který dospěl k závěru, že žalovaná za škodu na zásilce, jejíž náhradu žalobkyně požaduje, odpovídá s ohledem na to, že nebylo zjištěno, že by žalovaná jako zasílatel označila žalobkyni osobu dopravce, je proto správné, přičemž správnost tohoto právního posouzení není zpochybněna ani nesprávným odkazem na ustanovení § 586 ObchZ, jež se v daném případě neaplikuje. Dovolatelkou uplatněný dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. tedy naplněn není.

Protože Nejvyšší soud nezjistil ani vady, k jejichž existenci přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), dovolání podle ustanovení § 243b odst. 2 věty před středníkem o. s. ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Právní otázka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Moderace nákladů](#)
- [Dovolání](#)
- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)